

KAITSEMINISTEERIUM

Pr Yoko Alender
Kliimaministeerium
Suur-Ameerika 1, 10122 Tallinn
info@kliimaministeerium.ee

Teie: 20.09.2024 nr KLIM/24-0950/-1K

Meie: 29.10.2024 nr 5-7/24/148-6

Keskkonnatasude seaduse ja maapõueseaduse muutmise eelnõu väljatöötamiskavatsuse ettepanekud

Kaitseministeerium on tutvunud Kliimaministeeriumi esitatud keskkonnatasude seaduse ja maapõueseaduse muutmise eelnõu väljatöötamiskavatsusega (edaspidi VTK), mille eesmärk on tagada, et strateegiliste maavarade ning teatud juhtudel ehitusmaavarade, peamiselt kõrgemargiline lubjakivi, kasutuselevõtt oleks Eestile sobival tingimustel võimalik ning et ühiskond teeniks selliste maavarade kasutuselevõttust õiglast ja maksimaalset võimalikku tulu. Kaitseministeerium palub VTK koostamisel arvestada järgmiste ettepanekutega.

1. Toome välja, et mitmed strateegilised maavarad, nagu fosforiit ja teised haruldased muldmetallid, on vajalikud kaitsetööstuse arendamise juures. Seega on vajalik tagada nimetatud ressursside eelis kasutamiseks antud valdkonnas. Leiame, et lisaks eelnevale on sõjalise ja tööstusliku võimekuse tagamise juures oluline luua kriitiliste maavarade varud. Peamine eesmärk selle juures on vähendada sõltuvust imporditavast toorainest ja tagada piisav varude võimekus riigikaitsealises vaates. Samuti on vajalik edendada koostööd kaitse- ja tsiviiltööstuse vahel, et tagada strateegiliste maavarade väärimine Eestis, et suurendada riiklikku turvalisust ja majandust. Oluline on tagada, et kõikide kriitiliste ressursside kaevandamise ja töötlemise projektid läbivad põhjaliku julgeolekualase ning keskkonnamõjude hindamise. See on oluline, et vältida võimalikke riske, mis võivad kahjustada riigi kaitsevõimekust. Vajalik on kaasata erinevad julgeolekustruktuurid maavarade kasutuselevõtu planeerimisse, et tagada operatiivne kaitse ja ressursi kasutamine võimalikes kriisiolukordades.

2. Koostöös Kliimaministeeriumiga on jõutud tõdemuseni, et riigikaitse eesmärgil teostatavale raadamisele tuleb kehtestada regulatiivsel kujul erand raadamistasu arvutamise aluseks olevas sättes. See tähendab, et muuta tuleks keskkonnatasude seadust. Eelnevast tulenevalt teeb Kaitseministeerium ettepaneku täiendada VTK-d ka keskkonnatasude seaduse osas, lisades antud seaduse § 8¹ lõikele 5 punkt 8, millega nähakse ette erand riigi julgeoleku tagamiseks, sõjaliseks riigikaitseks ja selleks valmistumiseks tehtava raadamise (riigikaitsealise raadamise) osas. Riigikaitsealine raadamine on vajalik tegevusteks, mis tagavad riigi julgeoleku ja sõjalise riigikaitse. Erandi kehtestamine võimaldab kaitsevaldkonnal tegutseda kiiremini ja paindlikumalt. Selgitame, et raadamisõiguse tasu maksmine vähendab ressursside kasutamise efektiivsust ja koormab eelarvet, mis peab minema otseselt kaitsevõime tõstmiseks. Kaitsevaldkonna arendusprojektid, näiteks olemasolevate harjutusväljade laiendamine, nõuavad sageli raadamist. Erandi puudumine võib piirata või aeglustada nende kriitiliste taristuprojektide elluviimist, mis omakorda mõjutab riigi kaitsevõimet.

Riigikaitsealine raadamine erineb tavapärasest metsaraadamisest, sest seda tehakse strateegilise vajaduse ja kaalutluse alusel. Selliste projektide keskkonnamõjud on tavaliselt analüüsitud ja kontrollitud, tagades, et looduskeskkonnale tekitatav mõju on minimaalne ja õigustatud riikliku julgeoleku vajadustega. Toome välja, et kaitsevaldkonna investeeringud ja arendusprojektid toovad kaasa olulisi sotsiaalseid ja majanduslikke kasusid, sealhulgas töökohtade loomise ja kohaliku majanduse

elavdamise. Raadamisõiguse tasu erand võimaldab projekte kiiremini ja kuluefektiivsemalt ellu viia, tuues kasu ka laiemale ühiskonnale.

Arvestades asjaoluga, et muutunud julgeolekuolukorra tõttu on kaitse-eelarve fookus keskenduda riigi sõjaliseks kaitseks vajalike võimete arendamise ja vahendite soetamisele, peame vajalikuks keskkonnatasude seaduse muutmise (RT I, 11.06.2024, 9), millega sätestatakse erand riigikaitse eesmärgil teostatavale raadamisele. Kaitseministeerium teeb ettepaneku täiendada keskkonnatasude seaduse § 8¹ lõiget 5 punktiga 8 järgmises sõnastuses:

„8) raadatakse riigi julgeoleku tagamise, sõjalise riigikaitse ja selleks valmistumise eesmärgil.“

Juhime tähelepanu, et pakutud erand peab hakkama kehtima tagasiulatuvalt alates 01.07.2024. Tagasiulatuvalt rakenduv raadamisõiguse tasu erand annab kaitsevaldkonnale selguse ja kindluse planeerimisel ja projektide elluviimisel. Selline lähenemine aitab vältida tagantjärele tekkivaid vaidlusi ja finantskohustusi, mis võivad tekkida juba alustatud projektide puhul

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Hanno Pevkur
Minister

Kristi Loit
kristi.loit@kaitseministeerium.ee